

Перший дзвінок в Орябині «Учітєся, брати мої!»

Після літніх канікул знову відкрилися брами шкіл Словаччини. Для 684 тисяч учнів основних шкіл розпочався 2018/2019 навчальний рік. За шкільні парти сіло приблизно 56 700 першокласників. У Пряшеві за шкільні парти засіло понад

ліва подія. Йдеться про те, щоб він запам'ятався як хвилюючий, яскравий, бо ж дитина починає проникати у світ дорослих.

Директор школи **Йосиф Ковальчик** привітав батьків, учнів, педагогів та гостей, які завітали у цей день

звернулася і сільський голова **Лівія Ковальчик**.

У ці дні, напевно, в орябинській школі замість урочистості вже панують звичайні будні, але слова Тараса Шевченка: «Учітєся, брати мої! Думайте читайте, і чужому научайтєся, – сво-

▲ Погляд на частину учасників першого дня в Основній школі з дитсадком в Орябині.

▲ Директор школи Йосиф Ковальчик та сільський голова Лівія Ковальчик вітають присутніх з новим навчальним роком.

▲ Голова Спілки українських письменників Словаччини Іван Яцканин завітає до орябинських першокласників не з порожніми руками, але з подарунками, аби збагатити їхній шкільний портфель.

▲ Подарунками порадував першокласників і видавець інженер Іван Тільняк.

800 першокласників. У дванадцяти школах, які підпорядковані місту Пряшів, навчатиметься майже 7 тисяч учнів.

Перший дзвінок ми прослухали в Основній школі з дитсадком в Орябині Старолюбівнянського округу, де вивчається українська мова. Сімдесят чотири учні заповнили класи школи.

Осінь зустрічала десяткох першокласників теплом, сонцем та ще й урочистою атмосферою. Для першокласників перший день перебування в школі – важ-

го не цурайтєся» мали б вести педагогів, їх учнів, але і батьків не тільки у школі, але усім життям. Щоб самі пізніше собі не дорікали словами Кобзаря: «Якби ви вчилися так, як треба, то й мудрість би була своя».

(яф)

Українська освіта в Чеській Республіці

Як інформує Посольство України в ЧР, на території Чеської

Республіки діють чотири українські суботні школи для учнів різного віку:

- Суботня українська школа «Ерудит» м. Прага;
- Український Культурно-освітній центр «Крок» м. Прага;
- Суботня школа «Ниточка Родоводу» у м. Градец Кралове, що діє при Регіональній українській спілці у Східній Чехії;
- Український культурно-освітній центр у м. Брно, заснований громадською організацією Українська ініціатива Південної Моравії.

-мі-

▲ Орябинські першокласники.

Урочисте прийняття з нагоди 27-річчя незалежності України

24 серпня 2018 року Україна відзначила 27 річницю незалежності. З цієї нагоди Посол України в Словацькій Республіці Юрій Мушка з дружиною у понеділок, 3 вересня 2018 р., влаштував у Братиславі прийняття, в якому взяли участь представники дипломатичного корпусу, акредитованого в Братиславі, адміністрації Президента СР, окремих міністерств, депутати Національної Ради СР, представники української національної меншини Словаччини, в тому числі – Союзу русинів-українців Словацької Республіки, Словацько-українського товариства, Спілки українських письменників Словаччини, СНМ – Музею української культури у Свиднику, вчителі української недільної школи в Братиславі та ін.

Юрій Мушка в своїй промові подякував присутнім за їхню

підтримку України, позитивно оцінив українсько-словацьке співробітництво, транскордонну співпрацю та прокоментував сучасну політичну та соціально-економічну ситуацію в Україні. Він, між іншим, сказав: «Ми створили незалежну країну, яка прямує вже європейським курсом. Асоціаційна угода з Європейським Союзом, безвізовий режим, економічне зростання, прогрес в реалізації реформ – все це результат, досягнутий на протязі останніх 4 років. Але вже майже 4 роки ведемо боротьбу за свою суверенність, незалежність і свободу. Російська агресія проти України змінила ситуацію не лише в Україні, але в цілому світі. Наперекір ситуації у Східній Україні працюємо до європейського і євроатлантичного простору».

-мі-

▲ Урочисту промову виголосив Юрій Мушка. На фото вліво – модератор Марта Каконі.

це був новий, але головню великий досвід, нове пізнання і відповідальність. Прожили радість, бо відчували підтримку орябинчанів, русинів-українців, людей з близької і далекої околиці. Після останнього концерту «Zem spieva» появилася і така думка: дякуючи і «Полянці», той вечір дав глядачам незамінимий вимір людської душі. А дальші слова говорять: «Skláním se před odvahou postavít se před lidem s čelem k Bohu». Такі прекрасні визнання простих людей на адресу «Полянці».

▲ Виступають учні старших класів місцевої основної школи в Підгороді.

Орябинській фольклорній групі «Поляна» – 40 років

Люди деколи говорили «шпівання то неробота», але «кедь знаш шпівати, та то красота, але кому неїде, та то шміхота». Так починає свою статтю про орябинську фольклорну групу «Поляна» Анна Дерев'яник у свіжому номері «Орябинських новинок» у серпні цього року.

Перед 40 роками мала група молодих жінок з ініціативи учителів орябинської ОШ Івана та Ігоря Кретових зішлись, щоб заспівати з нагоди 100-ї річниці заснування пожежної охорони в Орябині. Пізніше прийняли назву «Поляна», так називалася орябинська артіль. Бували різні нагоди, на яких презентувалася «Поляна» – чи то святкування визначних ювілеїв в селі, артілі, дожинкові свята, чи різні співацькі змагання або огляди. Фольклорна група виступала на різних фестивалях в Словаччині: Виходна, Детва,

Миява, Терхова, Вишній Групів, Мартин, Жиліна, Липтовська Тепличка і Липтовське Сляче, Червений Клаштор, Свидник, Камйонка, Леґнава і багато інших. Згадати можна і виступи за кордоном – в Америці, в Чехії в Празі, на фестивалях чи презентаціях нашого фольклору в Стражниці, Оломоуці, в Україні, Польщі... Одним з останніх був фестиваль автентичного співацького фольклору у жовтні 2017 р. у Вільнюсі в Литві за участі колективів з 13 країн Європи і Азії. Лише протягом одного року – від 14-го орябинського фестивалю у 2017 року «Поляна» виступила на 12 фестивалях, співала в РТВС, телевізійних програмах і презентаціях.

«Поляна» пожала небувалі успіхи у телевізійній реліації «Zem spieva». На цьому узгодилися як оціночна комісія, так і глядачі. Для членок «Полянці»

На «Полянці» чекають дальші фестивалі і огляди, радіо-і телепередачі. А дівчата з «Полянці» говорять, що і надалі будуть старатись тоту нашу орябинську співацьку культуру утримувати і ширити, бо як ми їх не будеме співати і утримувати, та хто інший їм так порозумить і буде їх ширити і охороняти.

Ми віримо, що з історії Орябини оце наше співання ніхто не вимаже. А під кінець ще одне визнання: не дивлячись на успіхи, які вам, дівчата, правом належать, бажаю співацькій групі «Поляна» з Орябини головню міцного здоров'я, сімейного щастя, най Господь Бог тримає над вами охоронну руку. Най ваші чарівні голоси ще довго дзвінко звучать і нас розвеселяють.

Многая і блага тобі літ, «Поляно»!

Ігор КРЕТА.

▲ Частина глядачів.

Сорок шоста фестивална Підгородь

Цими днями в Словаччині відзначаємо 74 річницю Словацького національного повстання (СНП), яке належить до найславніших подій в історії словацького народу. З цієї нагоди 26 серпня 2018 р. в Підгороді Собранецького округу відбулось 46 Підгородське фольклорне свято. Після Свидника і Камйонки фестиваль у Підгороді належить до найстарших, які організує Союз русинів-українців СР.

Крім СРУСР, традиційними організаторами були Сільський уряд в Підгороді, Земплинський осередок культури в Михалівцях. Фестиваль було реалізовано за фінансової підтримки Кошицького самоврядного краю (КСК).

Програму відкрив староста села Антон Грицько. Із-за несприятливої погоди фестиваль відбувся не в природному амфітеатрі, а під стріхою – в Будинку культури.

Конферансьє Марія Касич привітала гостей: предносту Округного уряду в Собранцях Болеслава Леша, директорку Земплинського осередку культури Еву Раффайову, приматора міста Собранці Павла Джурину, депутата КСК Штефана Сташка, голову Міської організації СРУСР в Михалівцях Святослава Ніроду та групу працівників культури Закарпатської області, очоленої Іваном Тужеляком.

Слово-вітання виголосили Болеслав Лешо та Святослав Нірода.

Вже традиційно програму розпочали учні місцевої основної школи. Наперекір тому, що в Підгороді вже кілька десятків років не вивчається українська мова і діти вже не розмовляють русько-українським діалектом, але пісні заспівали на рідній мові. За рідне слово і рідну пісню у програмі належить подяка

директорці школи Емілії Скибовій та її заступниці Яні Сенічовій.

Глядачів порадували піснями фольклорні групи «Собранчанка» із Собранець, «Стриговчан» з Стриговця, «Шацанка» з Кошиць-Шаці. Особливо запам'ятався виступ чоловічого хору «Русинія» з Гуменного, який на високому художньому рівні заспівав віночок русько-українських пісень.

Традиційними учасниками фестивалю є гості із Закарпаття. Цього разу це були інструментальна група «Рапсодія» з Ужгорода та колектив дівчат Будинку культури в Чопі.

Фестиваль кульмінував виступом одного з кращих фольклорних колективів Словаччини – ансамблю «Земплин» з Михаловець. Дотепним словом та своєрідним гумором розвеселяла глядачів народна розповідачка Арана з Яровниць.

В рамках фестивалю відбулось і змагання у створенні найсмачніших млинчиків-палацінок. Змагались чотири жіночі команди – з Підгородя, Тибави, Закарпаття та Прієкопи.

Завдяки самовідданій праці жителів Підгородя, колишніх функціонерів сільської управи – Катринця, Яна Мітерпана, Мілана Мадярчика, Анни Ганусич, Еміла Осифа, Ярослава Мигальова, а також теперішніх працівників сільського уряду, невтомної працівниці Люби Федякової, Любослава Гусная і теперішнього старости Антона Грицька фольклорне свято у Підгороді існує до наших днів і є свідченням братнього співжиття русинів-українців із словаками.

Було б бажано, аби Центральна рада СРУСР звертала більше уваги фольклорному святу в Підгороді.

—ніс

Виставка картин ужгородських художників

Українські художники Борис та Вікторія Кузьма 30 серпня 2018 р. на спільній виставці під назвою «Двоє» представили глядачам близько 40 своїх робіт.

Як сказав куратор виставки Душан Балаж, Борис Кузьма не є невідомим відвідувачам пражської галереї Atrium. Він виставлявся тут у 2008 році.

Його дружина Вікторія представляє свої роботи в Пряшеві вперше.

Митець-графік, народний художник України, Борис Кузьма (1958) спеціалізується на живописі, малюнку та графіці. Комбінує техніки, створюючи власний почерк, з переходом до абстрактного. Як матеріали використовує папір, картон і полотно. Надихають його міські пейзажі, але також квіти, постаті і натюрморти. На виставку вибрав роботи, основою для яких стали пленери.

Живописцю, майстру із розпи-

▲ Під час відкриття виставки. На фото (справа): Борис Кузьма, Вікторія Кузьма, Душан Балаж, почесний консул України в СР Станіслав Обіцький, власник галереї Atrium Андрій Баленчин.

су на склі Вікторії Кузьмі (1976) як дизайнеру та декоратору є близьким комбінування технік, де вона, окрім живопису, вико-

ристовує скло і різноманітні лаки. Присвячує себе фігуральній творчості, основою якої є образи Мадонни – жінки і матері. Її роботи позначені чистою, витонченою лінією і глибокими відтінками барв. Посередництвом фарб демонструє прозорість і легкість цього матеріалу.

Уродженка Ужгорода, починаючи з 2016 року є викладачем кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету Ужгородського національного університету.

Відвідувачі галереї зможуть оглянути виставку до 30 жовтня.

Фото Зузани Баленчин.

